

Ο ΣΕΙΣΜΟΣ ΠΟΥ ΚΑΤΕΣΤΡΕΨΕ ΤΟ ΚΟΥΡΙΟ

Δρ Συλβάννα Πηλείδου, Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης, Κύπρος

Η ολοκληρωτική καταστροφή του κυπριακού χωριού του Κουρίου και ο θάνατος 500 τουλάχιστον ανθρώπων ήταν ο τραγικός απολογισμός ενός μεγάλου σεισμού που σημειώθηκε κατά τον 4^ο αιώνα μΧ. Το Κούριο κτυπήθηκε από μια σειρά καταστροφικών σεισμών κατά τον 3^ο και 4^ο αιώνα μΧ, αλλά αυτός το οδήγησε στην ολική του καταστροφή πιστεύεται ότι σημειώθηκε περίπου το 365 μΧ.

Για την εποχή αυτή, ενώ παρατηρείται γενικά μια ύφεση ιστορικών καταγραφών, είναι αξιοσημείωτος ο αριθμός ιστορικών μαρτυριών για έντονη σεισμική δραστηριότητα στη Μεσόγειο. Τα ξημερώματα της 21^{ης} Ιουλίου του 365 μΧ ένας κατακλυσμικός σεισμός είχε πλήξει την Ανατολική Μεσόγειο. Ο σεισμός, του οποίου το επίκεντρο ήταν κάτω από το βυθό της θάλασσας, συγκλόνησε ολόκληρη την περιοχή και συνοδεύτηκε από το μεγαλύτερο γνωστό θαλάσσιο κύμα «τσουνάμι» το οποίο έπληξε την Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου και τις δυτικές ελληνικές ακτές. Μόνο στην Αλεξάνδρεια πνίγηκαν 50.000 άνθρωποι. Ο Αμμιανός Μαρκελλίνος, ρωμαίος ιστορικός, βιώνει και περιγράφει την τρομερή καταστροφή στην Αλεξάνδρεια το πρωινό της 21^{ης} Ιουλίου 365 μΧ: «...Η θάλασσα αποσύρθηκε και τα νερά τραβήχτηκαν σε τέτοια έκταση ώστε ο βυθός της και η θαλάσσια ζωή αποκαλύφθηκαν. Τεράστιες ποσότητες νερού φόνευσαν, κατά την επιστροφή τους, πολλές χιλιάδες ανθρώπων. Μερικά μεγάλα πλοία είχαν εκσφενδονιστεί από τα κύματα στις στέγες σπιτιών, όπως συνέβη στην Αλεξάνδρεια, και άλλα σε απόσταση μέχρι δύο μίλια από την ξηρά.» Πιθανότατα ο ίδιος σεισμός να είναι η αιτία της ανύψωσης της δυτικής Κρήτης κατά μέχρι και 10 μέτρα.

Αρχαιολογικές ανασκαφές φανερώνουν ότι την εποχή αυτή πολλές αρχαίες πόλεις στη Σικελία, Ελλάδα, Λιβύη, Κύπρο και Αίγυπτο είχαν πληγεί και καταστραφεί, πιθανόν από μια ακολουθία καταστροφικών σεισμών στο Ελληνικό και Κυπριακό Σεισμικό Τόξο. Το χωριό του Κουρίου, όπως εκτιμούν νομισματολόγοι, έζησε τις τελευταίες του στιγμές το 364-367 μΧ.

Τα πρώτα στοιχεία ότι πιθανόν το Κούριο να πλήγηκε από σεισμό ήλθαν στην επιφάνεια το 1934, όταν ο Αμερικανός αρχαιολόγος J.F. Daniel ανακάλυψε τα ερείπια ενός ρωμαϊκού σπιτιού μέσα στο οποίο βρήκε ίχνη που αποκάλυψαν ότι είχε σημειωθεί σεισμός. Το 1984-1987 ο επίσης Αμερικανός αρχαιολόγος D. Soren με την ομάδα του ανακάλυψαν προς μεγάλη τους έκπληξη ότι το Κούριο είχε εγκαταλειφθεί μετά την τρομερή θεομηνία και κανένας δεν είχε επιστρέψει για να μαζέψει τους νεκρούς. Οι περισσότεροι μάρτυρες του γεγονότος είναι σχεδόν βέβαιο ότι είχαν σκοτωθεί και η πόλη αποξενώθηκε από ιστορικά στοιχεία. Η αποστολή ήταν σαν μια ομάδα διάσωσης, που έφθασε στον τόπο του σεισμού με καθυστέρηση δεκαέξι αιώνων. Μόνο στο Κούριο, ο Soren υπολογίζει ότι σκοτώθηκαν 500 άτομα, χωρίς να αποκλείει το ενδεχόμενο να είναι περισσότερα ενώ σε ολόκληρη την Κύπρο ίσως να είχαν σκοτωθεί χιλιάδες.

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΜΙΑΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ (βλ. φωτογραφία)

Ήταν στο υπνοδωμάτιο. Η μητέρα, 19 χρονών, κρατούσε ακόμη σφιχτά στην αγκαλιά της το ηλικίας ενάμιση μόλις χρόνου παιδάκι της. Το βρέφος, που ακόμη έβγαζε τα δόντια του, άρπαξε σφιχτά τον αγκώνα της μητέρας του. Από πάνω τους ήταν ένας άνδρας 28 χρονών, προφανώς ο πατέρας, ο οποίος προσπάθησε να τους προστατεύσει από τους ογκόλιθους του κτιρίου, που άρχισαν να πέφτουν. Η γυναίκα, της οποίας το σβέρκο είχε σπάσει, είχε στο κεφάλι της μια φουρκέτα από κόκαλο. Ο άνδρας φορούσε ένα δακτυλίδι, πάνω στο οποίο ήταν χαραγμένα στα ελληνικά, τα δυο πρώτα ψηφία του ονόματος του Χριστού. Οι ψυχροί σήμερα σκελετοί, οι οποίοι στεγάζονται στο Τοπικό Αρχαιολογικό Μουσείο Κουρείου στην Επισκοπή, αποτελούσαν μια οικογένεια από τρεις ψυχές, που αγκαλιάστηκαν σφιχτά στην αγωνιώδη προσπάθειά τους να σωθούν όταν το σπίτι τους άρχισε να καταρρέει και να σωριάζεται σε ερείπια, στη διάρκεια σεισμού που κατέστρεψε την πόλη Κούριο πριν από 16 αιώνες.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ambraseys, N. (1965). "The seismic history of Cyprus", *Revue Union Intern. Secours.*, no.3, p. 25-48, Geneva.

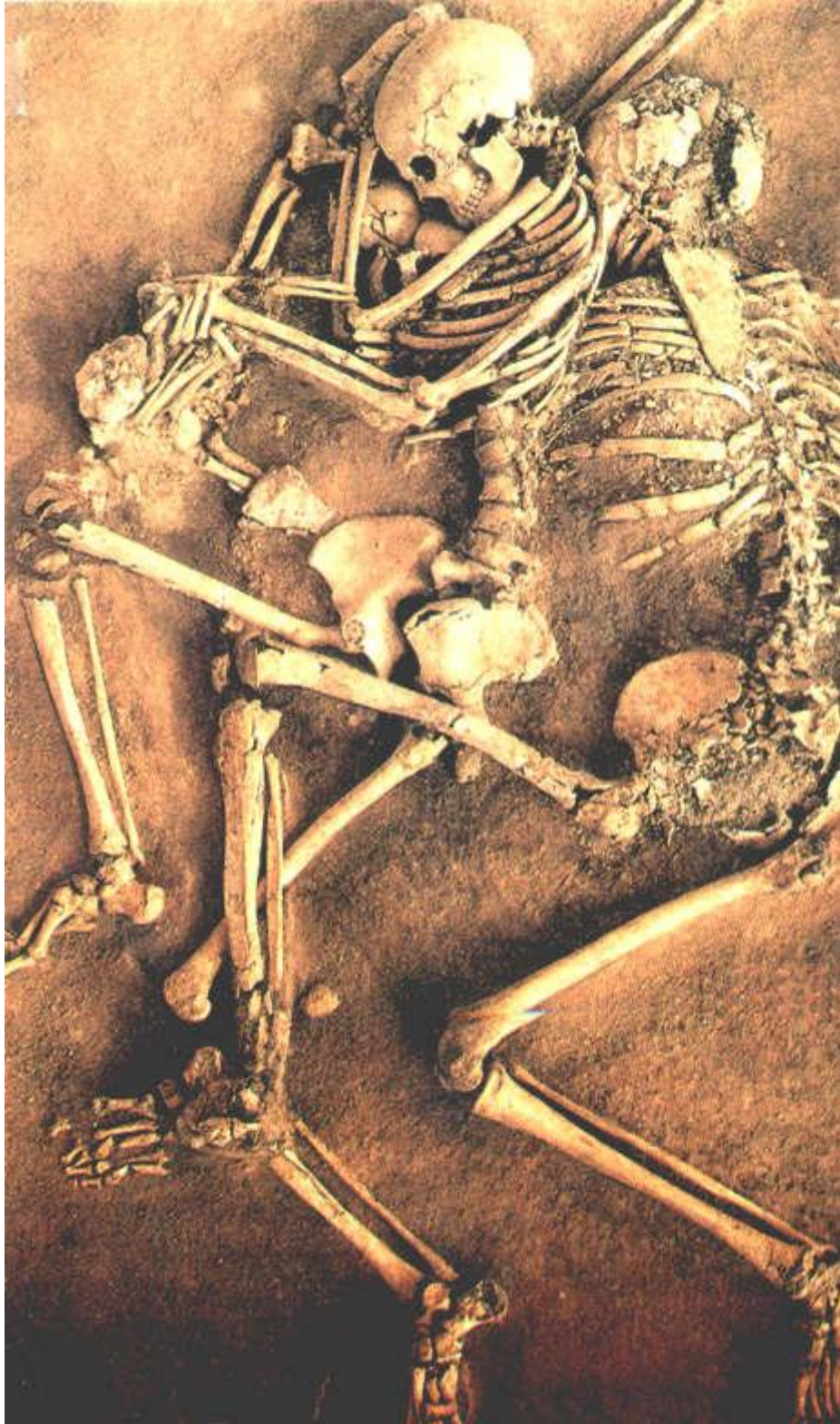
Ammianus Marcellinus, "Rerum Gestarum". *BT*: (378)

Shaw, B.; Ambraseys N.N., England P.C., Floyd M.A., Gorman G.J., Higham T.F.G., Jackson J.A., Nocquet J.-M., Pain C.C. & Piggott M.D. (2008). "Eastern Mediterranean tectonics and tsunami hazard inferred from the AD 365 earthquake". *Nature Geoscience* 1 (4): 268–276.

Soren, D. (1988). "The Day the World Ended at Kourion. Reconstructing an Ancient Earthquake". *National Geographic* 174 (1): 30–53.

Soren, D., James, J. (1988) "Kourion – The search of a lost roman city", Anchor Press, United States of America.

Stiros, S.C. (2010). "The 8.5+ magnitude, AD365 earthquake in Crete: Coastal uplift, topography changes, archaeological and historical signature". *Quaternary International* 216 (1-2): 54-63.

Σκελετοί μιας οικογένειας 3 μελών, αγκαλιασμένων, στην προσπάθεια τους να σωθούν από όταν το σπίτι τους άρχισε να καταρρέει, στη διάρκεια σεισμού που κατέστρεψε την πόλη Κούριο πριν από 16 αιώνες, το 365 μΧ περίπου. Στεγάζονται στο Τοπικό Αρχαιολογικό Μουσείο Κουρείου στην Επισκοπή.